עין משפמ

ל ב מיי' שם הלכה כט: ה ג ד ה מיי' שם הלכה

ל) [שבת יט: וש"נ], ב) ס"א ובלבד שירבה, ג) [תוספתא

פ"ל ה"ין. ד) ומוספ׳ פ"ל

ה"טן, ה) ולעיל טו.ן, ו) שם

[סוכה כד:], ז) [גי' מהר"ם והוה], ה) [ששה רש"ש

הגהות הב"ח

(A) גמ' משום דבעי למיתני סיפא כשלש עשרה תנא רישא כעשר

כשלש עשרה הא טפי

הויין: (3) רש"י ד"ה תרי

גווני וכו׳ אבל קנה קנה פחות: (ג) ד"ה מאי לאו וכו׳ דאין עוביו שלשה

בגובה עשרה:

מוסף רש"י

כסדר

אילן. בפסי ביראות קאי,

היה באחת הפיאות אילו

שעוביו אמה לכל לד (סוכר

בד:). או גדר. מרוכע אמה על אמה, כל גדר

מתם של אבנים הוא ולריך שיהא אמה על אמה כדי

לחלחו לשתי מחיצות, אמה

למזרח ואמה לנפון או

לדרום (שם).

נטועים

שהן כעשר דברי ר"מ ר' יהודה אומר כשלש

עשרה אמה וכארבע עשרה אמה כעשר הא

עשר הויין משום דבעי למיתנא סיפא כשלש

שהן בעשר אמות. לא שייך למיפרך מניינא אתא לאשמעינן כדפריך בפ"ק דקדושין (דף יז.) כיון דלא השמיענו מנין פרות: בבוך שתים עשרה ב"ע לא פליגי. הוה מני למנקט בבור אחת עשרה ושליש ומשהו ולא דק: דב פפא ברייתא לא

שמיע ליה. והא דמשני לעיל אברייתא פרוך מרובה דאו פשוטין

משמע ליה איפכא וי"ל דלעיל בעי עדיפי דאיכא היכר טפי אבל הכא איירי יהיה עומד מרובה כדקתני אי אתה בית י' כורין או יותר מותר לכך פריך שפיר זו מחילה וזו מחילה מבעי ליה:

יתירות על שלש עשרה היינו בתר דשמעה: ואם איתא זו היא מחיצה ווו היא מחיצה מיכעי ליה. קשה דהכא פשיטא ליה דהארכת דיומדין עדיפי מפשוטין ולעיל אליבא דר"מ היכי דכי נמי נאריך בדיומדין יהיה

ברחב הרבה שאם נאריך הדיומדין מודה בדיר וסהר ומוקנה שאפילו ארי"ך יות"ר בת"ל חיצ"ת חצ"ר שיבש"ה סימן: בעא מיניה אביי מרבה האריך בדיומדין כשיעור פשומין לר"מ מהו א"ל תניתוה ובלבד שירבה בפסיז מאי לאו דמאריך בדיומדין לא - דמפיש ועביד פשומין א"ה האי ובלבד שירבה בפסין עד שירבה פסין מיבעי ליה תני 9 עד שירבה פסין א"ד א"ל תניתוה ובלבד שירבה בפסין מאי לאו דמפיש ועביד פשוטין לא דמאריך בדיומדין הכי נמי מסתברא מדקתני וכלבד שירבה בפסין ש"מ בעא מיניה אביי מרבה יותר משלש עשרה אמה ושליש לר' יהודה מהו פשומין עביד או בריומדין מאריך א"ל תניתוה י כמה הן מקורבין כדי ראשה ורובה של פרה וכמה מרוחקין אפי' כור ואפי' כוריים ר' יהודה אומר בית סאתים מותר יותר מבית סאתים אסור אמרו לו לר' יהודה אי אתה מודה בדיר וסהר ומוקצה וחצר אפילו בת חמשת כורים ואפי' בת עשרה כורים שמותר אמר להן זו מחיצה ואלו פסין ואם איתא זו מחיצה וזו (היא) מחיצה מיבעי ליה הכי קאמר זו תורת מחיצה עליה ופרצותיה בעשר ואלו תורת פסין עליהן ופרצותיהן בשלש עשרה אמה ושליש בעא מיניה אביי מרבה תל המתלקם עשרה מתוך ארבע נידון משום דיומד או אינו נידון משום דיומד א"ל תניתוה ר' שמעון בן אלעזר אומר י היתה שם אבן מרובעת רואין כל שאילו תחלק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד ואם לאו אינו נידון משום דיומד רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר היתה שם אבן עגולה רואין כל שאילו תחקק ותחלק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד ואם לאו אינו נידון משום דיומד במאי קא מיפלגי מר סבר חד רואין אמרינן תרי רואין לא אמרינן ומר סבר אפי׳ תרי רואין נמי אמרינן יי בעא מיניה אביי מרבה חיצת הקנים קנה קנה פחות משלשה נידון משום דיומד או לאו אמר ליה י תניתוה ד היה שם אילן או גבר או חיצת הקנים נידון משום דיומר מאי לאו קנה קנה פחות משלשה לא גודריתא דקני אי הכי היינו אילן ואלא מאי קנה קנה פחות משלשה היינו גדר אלא מאי אית לך למימר תרי גווני גדר הכא נמי תרי גווני אילן איכא דאמרי גודריתא דקני קא מיבעיא ליה גודריתא דקני מאי א"ל תניתוה היה שם גדר או אילן או חיצת הקנים נידון משום דיומר מאי לאו גודריתא דקני לא קנה קנה פחות משלשה אי

איכא י״ד אמות. ולקמן מפרש היכא משוי להו: תנינה לדרב פפח במתני׳ דחתני לר' מאיר ששה בחר ולרבי יהודה שמונה בקר וממילא שמעינן דר"מ שרי בהבדלת עשר ור' יהודה שרי בהבדלת שלש עשרה אמה ושליש וכי קבעי ר' מאיר פשוטין ביותר מעשר קאמר: רב פפא הך ברייתא. דתנא שיעורא דעובי הפרות לא שמיע ליה ובמחני׳ לא פריש להו ואתא רב פפא לפרושי לך מתניתין דשיעורא דר' מאיר עשר אמות ודר' יהודה שלש עשרה אמה ושליש והסכים רב פפא מדעתו למה ששנינו בברייתא דראשה ורובה שתי אמו' ועוביה אמה ושני שלישי אמה: האריך בדיומדין. יותר מאמה לכל לד עד שהעמיד ריוח שבינתים על עשר אמות: מהו. דווקא פשוטין קאמר דכיון דהרחיקן יותר משיעור חכמים בעינן היכר ביני ביני ולא סגי בהארכת דיומדין אלא מרחיק פורתא מן הפס ונותן שם פשוט וכן לאידך גיסא משום דליהוי היכירא או דילמא כיון דסוף סוף עשר ריוח הוא דאיכא לא מיתסר: לר' יהודה. דלא אדכר פשוטין הי עדיפא ליה פשוטין עדיפי ליה ומרוחקין מן הדיומדין י״ג אמה למיהוי היכירא ביני ביני ולא סגי בהארכת דיומדין או הארכת דיומדין עדיפא דלא ליתי אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ולבטלה: כמה הן מקורבין. לבור: אפילו כור. ובלבד שירבה בפסין: יותר מבית סחתים חסור. שוה שיעור היקף שלא כתיקנו: דיר. מוקף לדירה שהרועה דר שם בלילה: זו מחילה. שלימה היא: ואלו פסין הן. ובין כל אחד ואחד שלש עשרה אמות ואין עומד אלא פס אמה בין כל שלש עשרה ושלש עשרה. אלמא לרבי

שהן כעשר. אמות ששה בקר. ולקמן פריך מאי כעשר הא עשר

מכוונות הן: כי"ג וי"ד. שמונה בקר יצאו מכלל שלש עשרה ולכלל

י"ד לא באו די"ג אמה ושליש הן: ככור. רחב שמונה אפי' לר"מ

לא בעינן פשוטין דכי מרחיק כדי ראשה ורובה דהיינו שתי אמות לכל

רוח נמצא החלל שבין ב' המחיצות

שתים עשרה אמה והפסיו רחבו אמה

לכל רוח זה כנגד זה נמצא בין פס

לפס שיעור פתח עשר אמות ור'

מאיר בהכי שרי: בבור שתים עשרה. עשרה 🕪 כשלש עשרה מפי הויין משום דבעי דכי מרחיק שתי אמות מכאן וכנגדם למתני כארבע עשרה וכארבע עשרה הא לא מכאן יש חלל המחילה י"ו אמה ומהן שתי אמות עומד הרי בין זה לזה י"ד הויא אמר רב פפא א יתירות על שלש עשרה ואינן מגיעות לארבע עשרה א"ר פפא בבור פרוץ וכולי האי לא שרי רבי יהודה שמונה דכ"ע לא פליגי דלא בעינן פשומין ובעינן פשוטין לכל לד דמכל לד ולד בבור שתים עשרה דכ"ע לא פליגי דבעינן פשומין כי פליגי משמונה עד שתים עשרה לר' מאיר בעינן פשומין לר' יהודה לא בעינן פשומין ורב פפא מאי קמ"ל תנינא רב פפא " ברייתא לא שמיע ליה וקמ"ל כברייתא:

רבינו חננאל (המשך) קאמר הללו דיר מוקצה עליהן ופירצתן בעשר, אבל ביראות תורת פסין עליהן ופירצתן בי"ג אמה ושלישי. בעא מיניה אביי מתוך ארבע נידון משום מרובעת בראש רואיז כל שאילו תחלק לכאן נידון משום דיומד. ואי לא אינו נידון משום יוחנן בן ברוקא אומר אפילו היא אבן עגולה ותחקק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאז נידוז משום דיומד. [שמעינן] מי׳[הא] דתל המתלקט י׳ טפחים גובה מתוד ד' אמות אורד בעא מיניה חיצת הקנים הנה קנה פחות מג' טפחי היה שם אילן או גדר או דיומד. ואי חיצת הקנים דקתני לאו חיצת קנים משלשה הן. ודחי לא, האי חיצת קנים גורדייתא דקני הן. פי' עיקרי הקנים שהן מחוברין כולן כאילו קנה מחוברין כודן כת .. , אחד. אי הכי היינו אילן, רליאר גודרייתא דקני דומין לאילן שעיקרו אחד ואמריו מפורריז כו׳. עד תרי גווני אילן. איכא דאמרי (הכל) [בכה"ג] (פשט) ופשוט

תרי יהודה פשוטין עביד דאי בדיומדין מאריך הא מחילה היא: ופירלסה. אוסרת ביותר מעשר: ואלו סורס פסין עליהן. ויש י"ג אמה בין הארכה להארכה הלכך ביותר מבית סאתים לא מיתכשר: חל המחלקט י". טפחים: מחוך ד". אמות. תל משופע אבל מדרונו זקוף קודם שימשך ד" אמות עלה ונחלקט וגדהו ל" נותחים והמיל דמורה דמת" שדה ביותר גובהו לי׳ טפחים וקי״ל בהזורק במס׳ שבת (דף ק.) דלענין שבת הוי רשות היחיד הכא מאי אי קאי במקום א' מן הדיומדין מי הוי כדיומד או לא. ולהכי נקט מחוך ד' שאם היה מדרונו משופע יפה ואינו מחלקט לגובה עשרה עד שימשך יותר מד' אמות ואפי' עלה גובהו לשפוע לעשר אמות ארעא סמיכתא היא: מרובעם. אמה על אמה ואינה מחוסרת אלא חליקה שינטל עובי שבינתים ותיעשה כמרזב דופן לכאן ודופן לכאן: עגולה. מחוסרת חקיקה לחקוק וליטול בליטת עיגול ולהשווח אמלעה לפיאותיה ותהא מרובעת ועדיין היא מחוסרת חליקה: אמרי נמי סרי רואין: לר' ישמעאל וחל נמי כאבן עגולה דמי. לתנא קתא לא אמרינן תרי רואין: חיצה קנים. שעשאה לכאן ולכאן כעין דיומד: גודריסה דקני. קנים מחוברים הרבה בעץ ה' סמוך לחרץ ומלמעלה הן מחפרשין: סרי גווני הילן. אשמעי' חילן שלם דחיכה למימר יחלק ויחקק ואשמעי׳ האי אע״ג דליכא למימר הכי שרי הואיל ותחמיו אחד הואי כדיומד אבל קנה (⁶⁾ פחות מג׳ לא : **מאי לאו גודריםא דקני**. וש"מ דאט"ג דאין עוביו 🌣 ד'ש בגובה עשרה אמרינן רואין: לא קנה קנה פחות מג'. דעשוי כדיומד ממש ובלא רואין איכא חיקון מעליא:

רבינו חננאל ונותן בעשר אמות. ר' יהוד' אומר בשלש עשרה וכארבע עשרה. נמצא אמה עשר אמות. ולר׳ יהוד׳ דתני ח׳ פרות י״ג פפא כבור שמונה דברי דאית ליה עשר אמות ביז דמעייל ליה לפרה ראשה י ששה טפחים אילד וששה . שתי אמות, ובין הדיומדין אמות על י״ב אמות. וכל שכז לר׳ יהוד׳ דפש ליה ה' אמות ושליש. בבור י"ב אמות דברי הכל בעינן פשוטיז. דאפילו לר׳ יהוד ושליש. כי פליגי בבור דאית ביה יתר משמונה כל י"ב אמה בכלל אלא י"א אמה ושליש. לר' דפרה בארכה ועוביה וקא בעא מניה אביי מרבה האריך בדיומדין הקבועין בזויות כשיעור פשוטין. פי' הפסין העומדים . בזויות נקראין דיומדין מפני שהן מרובעים ונראין ששה טפחים לזה הצד וששה טפחים לצד האחר. והפס העומד באמצע נקרא פשוט. עתה אם האריך בפס שבזויות כשיעור י״ב טפחים מהה. ואסיקנא ללישנא קמא דלא כדיומדין דמו. ועוד בעא מיניה יתר מ[י]״ג אמה ושליש אמה לר״ כמה ממעטו. . למיפשטא מיהא דתניא וכמה הן הפסין מקורבין הכי היינו גדר ואלא מאי גודריתא דקני היינו אילן אלא מאי אית לך למימר לבאר כדי ראשה ורובה פרה. וכמה הן ואפילו כורים. ר׳ יהוד' אומר בית סאתים או' בדיר או בסהר מוקצה או בויו או בטוו מוקבה וחצר אפי׳ בית עשרת כוריים שמותר. אמר להן אילו כולן יש בהן מחיצה לפיכך מטלטלין בכולן אבל בביראות פסין ולא מחיצות. וא״ת בדיומדין מאריך להו גם אילו מחיצות הן. ושנינן הכי